

TARTU UNIVERSITET
Institutionen för främmande språk och kulturer
Avdelningen för skandinavistik
Skandinaviska språk och kulturer

Jämförelse av svensk flyktingpolitik under det andra världskriget och Syriens inbördeskrig

Bacheloruppsats

Bacheloruppsats av Aljona Lindsalu

Handledare: Helen Sooväli-Sepping

Tartu 2016

I. Innehållsförteckning

I.	Innehållsförteckning.....	2
II.	Förkortningar.....	3
	1. Inledning.....	4
	2. Termer och definitioner.....	6
	2.1. Flykting.....	6
	2.2. Asylsökande.....	7
	3. Sveriges flyktinghistoria.....	9
	3.1. Bildning av invandringspolitik i Sverige.....	9
	3.2. Välfärdssamhället och den svenska utlänningslagen.....	11
	4. Bakgrund.....	14
	4.1. Baltiska länder.....	14
	4.2. Syrien.....	15
	5. Analysdelen.....	17
	5.1. Sammanfattande diskussion.....	24
III.	Litteraturförteckning.....	27
IV.	Resümee.....	30

II. Förkortningar

FN – Förenta Nationerna (engelska: United Nations, UN)

OAU – Organisationen för afrikansk enhet (engelska: Organisation of African Unity)

SAK – Statens arbetsmarknadskommission (engelska: State Labour Commissioner)

SFN – Statens flyktingsnämnd (engelska: State Refugee Board)

UNHCR - Förenta nationernas flyktingkommissariat (engelska: United Nations High Commissioner for Refugees)

UNRRA – Förenta nationernas hjälp- och rekonstruktionsorganisation (engelska: United Nations Relief and Rehabilitation Administration)

1. Inledning

Från förra århundradet har Europa varit ett attraktivt land för flyktingar framöver. Redan vid en tidpunkt då andra världskriget avslutades fanns tusentals flyktingar i Europa. Under det andra världskriget var Sverige ett neutralt land och hade möjligheter att välkomna flyktingar med potential att stanna för en längre tid. Även om många av dem ville återvända till sina hem, stannade de flesta i ett hopp om att få ett bättre liv i Sverige. Detta nordiska land har varit attraktivt inte bara för de baltiska länderna under det andra världskriget men också för Mellanöstern, inklusive Syrien som överlever inbördeskriget från år 2011.

Det andra världskriget och flyktingar från Estland, Lettland och Litauen förändrade situationen i Sverige och under denna period blev landet mångkulturellt. Byström (2014) nämnde i sin artikel om flyktingar och det andra världskriget att mellan åren 1939 och 1945, dvs. under kriget hade antalet av flyktingar från Baltiska länder stigit 40 gånger. Under den andra stora flyktingkrisen mellan åren 2011 och 2015 har antalet Syrisk flyktingar stigit nästan 80 gånger. Enligt statistiken från Migrationsverkets webbsida har Syrien nyligen varit nummer ett land bland asylsökande i Sverige. (Statistik 2016)

Denna uppsats är koncentrerad på två stora flyktingkriser i Sverige. En av dem betecknas som en början av flyktingpolitiken och den andra markeras som den största flyktingkrisen i Sveriges historia. Det har varit nästan 70 år mellan de två kriserna och flyktingpolitiken kan vara olika. Analysdelen är koncentrerad på möjligheter som Sverige har erbjudit för sina flyktingar från de Baltiska länderna och som det erbjuder för flyktingar från Syrien nu. Följaktligen frågan är om flyktingpolitik har förändrats och blev bättre eller sämre? Samt vilka förändringar finns det mellan de två tidsperioderna?

I teoridelen av detta arbete förklaras termerna 'flykting' och 'asylsökande'. När man läser denna uppsats är det viktigt att förstå skillnaden mellan de två termerna. Nästa del beskriver hur invandringspolitiken i Sverige och välfärdssamhället har bildats. Sedan kommer en sammanfattande förklaring av politiska situationen både i de Baltiska länderna under det andra världskriget och i Syrien från början av inbördeskriget i 2011.

Sista delen består av en jämförande analys och förklarar vilka förändringar som skedde inom invandringspolitikerna när flyktingar från Baltiska länder kom till Sverige i mitten av 1900-talet och hur den har sett ut under flyktingavågorna från Syrien på 2000-talet. Temana som är analyserade i detta arbete är bostad, arbete, ekonomiskt stöd och övrigt som förklarar behovet av permanent uppehållstillstånd och om man redan har familj och släktingar i Sverige. Först förklarar analysen möjligheter som Sverige erbjöd under det andra världskriget, sedan analyseras möjligheterna år 2011 för syriska flyktingar och i slutet kommer de två tidsperioderna och länderna jämföras med varandra.

Analysdelen bygger på tidigare vetenskapliga artiklar och webbsidan migrationsverket.se, som är ansvarig för människor som söker asyl i Sverige, kommer på besök eller vill bosätta sig i Sverige.

2. Termer och definitioner

2.1. Flykting

'Flykting' och 'asylsökande' är termer som vi ser i tidningar, hör på TV och radio eller ser i olika inlägg på socialmedia. Dessutom behandlas de i parlament, regionala församlingar, föreningar och klubbar. (Whittaker, 2006) Innevarande arbete talar om syrisk flyktingar och analyserar deras åsikter om Sverige. Förklaringar av termerna 'flykting' och 'asylsökande' ger en bättre uppfattning av människors bakgrund som kommer och stannar i Sverige. Dessutom visar de några anledningar till varför människorna har varit tvungna att lämna sitt land.

Förenta nationernas flyktingkommissariat (förkortning: UNHCR) är ett organ för flyktingar som skapades år 1945 och som fick en uppgift i Geneve att sätta ihop en ordentlig definition av begreppet 'flykting'. I Juli 1951, när byrån var redan skapad, kom man ut med en tydlig definition och Whittaker (2006) har i sin bok gjort en kortare och sammanfattande förklaring av det. Enligt UNHCR och Whittaker en flykting är:

“en person som flytt sitt land med anledning av en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk uppfattning, som befinner sig utanför det land, var han är medborgare och som på grund av tidigare nämnd fruktan kan eller vill inte återvända till det landet” (Whittaker, 2006)

Under befrielsekrigen och avkoloniseringen i den afrikanska kontinenten kom dock OAU:s konvention som reglerar vissa aspekter av flyktingproblemet i Afrika upp med en ytterligare förklaring till UNHCR:s definition. Nuförtiden kommer många flyktingar till Europa från Afrika och det förklaring ger en bättre översikt om situationen av flyktingar. Denna OAU:s konvention från 1969 säger att:

“The term “refugee” shall also apply to every person who, owing to external aggression, occupation, foreign domination or events seriously disturbing public order in either part or the whole of his country of origin or

nationality, is compelled to leave his place of habitual residence in order to seek refuge in another place outside his country of origin or nationality.”
(OAU Convention 1969)

Flyktingar kan också bli förväxlade med invandrare. Men skillnaden mellan dessa två termerna är mycket tydlig. Både invandrare och flyktingar lämnar sina länder på grund av vissa ekonomiska, sociala eller politiska instabiliteter. Flyktingar är tvungna att lämna landet av rädsla för förföljelse, våld eller väpnade konflikter. Invandrare, i sin tur, lämnar sitt hemland frivilligt. Situationen i ett land kan vara frelig men de, till exempel, försöker att förbättra sin ekonomisk situation eller kommer att lämna utomlands på grund av sin familj. (Edwards, 2015) Till skillnad från flyktingar som inte kan återvända hem av säkerhetsskäl har invandrare inte ett sådant hinder. Flykting är alltså en person som inte bor i sitt hemland. Han eller hon har lämnat det på grund av förföljelse och/eller fruktan och det har inte varit frivilligt. Förutom ekonomiska svårigheter och fruktan för förföljelse på grund av ras, religion eller politiska åsikter bör många människor fly på grund av faktorer som naturkatastrof, fattigdom eller krig. Denna uppsats är koncentrerad mer på krigsflyktingar från Syrien och de Baltiska länderna, som är tvungna att lämna sitt land.

2.2. Asylsökande

Termen ‘asylsökande’ är ganska ofta förväxlad med ordet ‘flykting’. UNHCR tog fram en förklaring från 2009s bilagan som heter ‘Tolkning i en flykting sammanhang’ och man definierade asylsökande så här:

Individual who says he/she is a refugee but whose claim has not yet been finally decided on by the country in which he/she has submitted it or by UNHCR. Not every asylum-seeker will ultimately be recognized as a refugee, but every refugee is initially an asylum-seeker. A person is a refugee as soon as he/she fulfils the criteria contained in the definition of the Convention of 1951. This would necessarily occur prior to the

time at which her/his refugee status is formally determined. Recognition of his/her refugee status does not therefore make him/her a refugee, but declares him/his to be one. (UNHCR, 2006)

I allmänhet ansöker asylsökande om skydd i något annat land, men inte i sitt hemland. Det är en person som söker efter bättre levandeförhållanden och rättigheter i en mer skyddad miljö. Han / hon rör sig över gränserna som flykting men det måste klargöras om han / hon passar definitionen som är nämnd i 1951s konvention. (Whittaker, 2006: 7)

Migrationsverket i Sverige förklarar termen asylsökande så att asylsökande är en person som har kommit till Sverige och därför tillämpas skydd, men vars ansökan ännu inte är avgjord och status fortfarande inte bestämt. "En utländsk medborgare som tagit sig till Sverige och begärt skydd, men som ännu inte fått sin ansökan slutligt prövad av Migrationsverket och/eller migrationsdomstolen." Det säger också att denna person som söker asyl i Sverige kan bedömas som "en person som behöver hjälp" om han eller hon inte kan återvända till hemland på grund av väpnade konflikter, miljökatastrof eller rädsla. (Ordförklaringar 2016)

För att sammanfatta detta ämne kan man säga att asylsökande är en person som sökt skydd som flykting, men vars ansökan om flyktingstatus ännu inte har utvärderats och ansökan inte avslutats. Varje flykting har vid något tillfälle varit asylsökande. Dessutom kan de asylsökande som inte visat sig vara flyktingar skickas tillbaka till sitt hemland.

3. Sveriges flyktinghistoria

Sverige började ta emot första flyktingarna under det andra världskriget. Man kan kalla denna period som början av utveckling av invandringspolitiken. Det var den största gruppen av flyktingar i Sveriges historia och detta land hade inga traditioner eller ingen förståelse av invandrigspolitik. (Lithman, 1987: 7) Under och strax efter kriget kom människor mestadels från de nordiska länderna (Norge, Danmark), men när situationen i andra länder började förvärras, öppnade Sverige dörrarna för baltiska flyktingar också. Sverige gick inte till en mycket nära kontakt med kriget, bara genom flyktingar som ville fly kriget.

År 1939 när andra världskriget började, var Sverige ett av de få länderna som förklarade sig som ett neutralt land. (Byström, 2013) År 1944 insåg många människor att det fanns en chans att fly från våld, terror, utvisning och död. Majoriteten, ungefär 250 000, lyckades att fly till Tyskland medan cirka 30 000 kom till Sverige. I Tyskland var flyktingar under vård av UNRRA (FNs hjälp- och rehabiliteringsorganisation) och de allierade ockupationsmyndigheterna. Situationen i Sverige var annorlunda, eftersom det inte hade några organisationer eller föreningar för att hjälpa offer. (Kaasik, 1947) När flyktingar anlände placerades de under medicinsk kontroll i karantänstationer för ett par månader.

3.1. Bildning av flyktingpolitiken i Sverige

Sverige blev ett av de mest önskvärda länderna för att söka asyl till redan på 1900-talet. 1945, efter det andra världskriget välkomnade Sverige sina första flyktingar med potential att stanna i landet under en längre tid. Till skillnad från andra länder, till exempel Tyskland och Nederländerna, drev Sverige inte denna typ av politik som sänder människor tillbaka till sitt hemland. De antog sådan politik att flyktingar skulle stanna och bli integrerade. (Parusel, 2009) Det var viktigt för flyktingarna att veta att

de är säkra och har en plats där de kan stanna så länge som de behöver. Den behövde inte tro att alla de ansträngningar de lade till lärande och integration var tillfälliga. Regeringen var tvungen att titta igenom rättsreglerna och invandringspolitiken för att göra vistelsen för flyktingar trevligare. Människor som immigrerade till Sverige hade juridiskt samma möjligheter i arbetslivet och samma levnadsvillkor. När man får ett jobb då förbättrar det också språkkunskaper, kunskaper om kultur och om hur arbetsmarknaden fungerar. (Lundborg, 2013)

Under det andra världskriget när Sverige tog emot flyktingar från de skandinaviska och baltiska länderna, visade detta hur framgångsrik invandringspolitiken var i Sverige. Den gav flyktingar samma rättigheter för arbete som svenska medborgare hade, det stödde flyktingar genom att erbjuda språkkurser och ekonomiskt stöd så att det var möjligt att överleva, och jämlikheten i samhället blev synbart bättre.

National Aliens Commission började tänka hur man bör ge olika möjligheter till att starta sitt liv i Sverige redan från år 1943. För de första flyktingarna skapade de läger och satte dem dit. I några dagar var inkvarteringen i Gotland överbefolkad. Flyktingar från de baltiska länderna var själva ansvariga för ordning och administrering i lägren. De blev personer som man kunde lita på och som reglerade detta läger. Uppdraget av den *National Aliens Commission* var organisering av tillfälliga läger. Kommissionen utvecklades till små myndigheter som hade avdelningar av logi, utrustning, medicin, socialbidrag och transport. (Andrae, 2005: 130) Sverige måste organisera allting mycket snabbt och det gick flytande och godtagbart. Eftersom denna våg av flyktingar var stor fanns det ingen plats kvar på lägren och man tänkte att sätta de baltiska flyktingarna i militärläger, kurorter, pensionat och sommarrestauranger.

Alla flyktingar som kom till lägren fick mat, varma kläder och tak över huvudet, men det fanns bara ett problem, framtiden av estniska, lettiska och litauiska människor. Så det var viktigt att registrera människor från de baltiska länderna. Sverige välkomnade flyktingar med perspektiv att stanna där för alltid och nästa steg var att ansöka för uppehållstillstånd. Eftersom vågen av flyktingar var stor blev Sverige rädd för att man inte kunde garantera jobb till alla och började erbjuda arbete inom lägret. Senare, om man ville lämna lägret fick flyktingar även basutrustning som ett bord, en stol, en säng, en tallrik. (Andrae, 2005: 144) Alla saker var registrerade i registret av flyktingar och de måste när man fick jobbet betala för denna utrustning.

Kaasik skrev i sin artikel "De baltiska flyktingarna i Sverige" 1947 att det enda landet i världen där en mycket konstruktiv lösning för flyktingar har gjorts är Sverige.

Dessutom tillade han att alla länder (inklusive USA och de övriga transoceana länderna) skulle kunna lära sig något av invandringspolitiken som var gjord i Sverige. Sverige försökte vara ett mer likvärdigt och mångkulturellt land redan under 1920-talet och det växande antalet flyktingar varje år och från olika länder var en tydlig bekräftelse på detta faktum. I jämförelse med resten av Europa började Sverige ta emot många flyktingar. (Kaasik, 1947)

Det har gjort landet mer attraktivt även för Mellanöstern. De kulturella skillnaderna mellan infödda svenskar och flyktingar från länder utanför Europa är utan tvekan stora och nästa kapitel kommer att visa vissa fall hur flyktingar från Syrien har invandrat till ett helt nytt samhälle.

3.2. Velfärdssamhället och den svenska utlänningslagen

Före det andra världskriget var Sverige ett land av emigration. Många svenska medborgare flydde till Amerika eller Kanada för att undvika en dålig och fattig situation de hade i landet. Förändringarna började dyka upp efter det andra världskriget där Sverige kunde förbli ett neutralt land. Naturligtvis påverkade kriget utvecklingen av det svenska välfärdssamhället men 1945 kom en vändpunkt i utvecklingen av Sverige. (Olsson, 1990: 115) Sveriges industri var i ett bra läge, ekonomin började blomma och Sverige välkomnade sitt första stora antal av flyktingar.

Den svenska socialdemokratiska regeringen som var i makt efter kriget kom med många nya ekonomiska och sociala program. Flyktingar från de baltiska länderna påverkade regeringen så att den genomförde politiska och ekonomiska förändringar. De var de första som tvingade svenska regeringen att ta fullt ansvar för flyktingarna. Ekonomiska kriser, hög arbetslöshet och många nya människor från Estland, Lettland och Litauen ledde till att den modernasocialdemokratiska välfärdsstaten utvecklades. Byström (2014) nämnde i sin artikel att Sverige hade utvecklats till ett land med invandring och en välfärdsstat samtidigt. Nyckelrollen för staten var att skydda och

främja det ekonomiska och sociala välbefinnandet för medborgarna och Sverige ville uppnå god nivå i invandring och som välfärdsstat.

Under denna period började Sverige att bli ett land av invandring i stället för utvandring och detta hade medfört förändringar i flyktingpolitiken. Invandringen hade också en fördel, eftersom landet kunde fokusera på den ekonomiska tillväxten medan andra måste bygga upp sina krigshärjade ekonomier. Dessutom baserades invandringspolitiken i början på preliminära proklamationer och en svag och fragmentarisk lagstiftning. (Byström, 2014) Det var dags att förändra och utveckla inte bara ekonomiska aspekter utan även politiken och lagstiftningen.

Den första konsekvensen av detta var utlänningslagen (engelska: *The Aliens Act*). 1937 fanns det en ändrad handling som syftade till att förbättra skydd av politiska flyktingar. Människor som påstods vara politiska flyktingar kunde stanna i landet och hade rätt att få sin sak studerad. Denna lag var tänkt att vara gällande under fem år men tiden förlängdes på grund av kriget och lagen var i kraft fram till 1945. Efter nio år, 1954, antogs den nya svenska utlänningslagen. (Frohnert och Byström, 2013) Den hade en helt ny formulering och nya tillägg och ansågs vara den första ”moderna” utlänningslagen. Den baserades på principen att utlänningar ska ha samma rättigheter som svenska medborgare har. Dessutom bör människor som söker asyl i Sverige höras och kan inte förnekas om det finns vissa särskilda omständigheter. (Byström, 2014)

Antalet av flyktingar i Sverige växte snabbt. Enligt Byström (2014) var det 5000 flyktingar i September 1939 och i slutet av 1945 var numret redan 200 000. De kom från de andra nordiska länderna, dvs. Norge, Danmark och Finland eller de Baltiska länderna (de flesta av dem från Estland). Sverige började tänka bredare och några frivilliga flyktingsutskott uppstod och började stödja flyktingar ekonomiskt. Det fanns två välkända och inflytelserika kommissioner: SAK (Statens arbetsmarknadskommission) och SFN (Statens flyktingsnämnd). SAK säkrade sysselsättning för flyktingar genom att ge dem kontor, yrkesutbildning, kurser och finansiellt stöd. Efter kriget var den utländska arbetskraften en viktig resurs för Sverige och alla flyktingar fick samma arbetsvillkor. I själva verket tillhörde det bredare uppdraget till SFN. Deras främsta mål var att stödja utlänningar som fick ingen hjälp från kommittéer. De ordnade utbildnings- och sysselsättningsprogram, gav socialt och ekonomiskt stöd till arbetslösa, sjuka och handikappade och flyktingarna var garanterade sjukvård och mediciner. (Byström, 2014: 611-614)

Under denna period fick både SAK och SFN en bred och mer omfattande kunskap om flyktingar i allmänhet, men egentligen hade Sverige ingen invandringspolitik fram till slutet av 1960-talet. Det började ta form i mitten av 1970-talet och baserade sig på offentliga myndigheter och program. (Lithman, 1987: 12) Det innebär en betydande utveckling av de politiska och administrativa strukturerna.

Migrationsverket som skapades 1969 står under Justitiedepartementet och är en central myndighet för invandring och invandrarfrågor. (Lithman, 1987: 22) Det är en statlig förvaltningsmyndighet som hanterar ansökningar från människor ”som vill bosätta sig i Sverige, komma på besök, söka skydd undan förföljelse eller få svenskt medborgarskap”. (Uppdrag 2016) Det har också skapat en bekväm webbsida och det finns en separat del för skydd- och asylsökning i Sverige där. Där förklaras varje steg man har innan asylprocessen börjar och medan man väntar på beslut, där ges information om processen när man redan har fått ett beslut. Dessutom har denna hemsida informationsvideor om hela asylprocessen. Filmerna är i åtta olika språk: engelska, arabiska, tigriska, svenska, ryska, dari, somaliska och romani arli. Webbplatsen själv har informationen i mer än 20 språk. Det mesta av informationen i analysdelen om Syriska flyktingar och möjligheter i det 21:a århundradet är taget från denna webbsida.

4. Bakgrund

4.1. Baltiska länder

De baltiska länderna har inte så mycket gemensamt. Deras språk, religion och identitet har varit olika under årtusendena. Estlands president har kommenterat det baltiska begreppet som *“There has simply been no common language, religion or identity whatsoever in the region over the many millennia of human history.”* (Purs, 2012: 22) Estlands, Lettlands och Litauens historia som självständiga stater är mindre än hundra år gammal, men det finns några politiska och sociala händelser som de baltiska länderna har gemensamt.

De stora nationerna i norra och östra Europa, Tyskland och Sovjetunionen, ville visa sin makt på 1930-talet. De hade en förskjutning mot totalitarismen. (Küng, 2009: 3) Risken av kriget ökade och eftersom Baltikum var precis mellan de två stora länderna hade de ingen utväg. Totalitarismen är ett politiskt system där staten erkänner inga gränser för att förverkliga sitt auktoritet och försöker att reglera varje aspekt i det offentliga och privata livet. Massmedia kontrolleras av staten som styrs av ett enda parti. Det kännetecknas av politiskt förtryck, bristen på yttrandefrihet och användning av terror.

Tyskland och Sovjetunionen började visa upp sin makt. De invaderade Polen och började dela Baltikum utan att fråga deras åsikt. 1939 undertecknade man ett avtal med Estland som gav Sovjetunionen möjligheten att framföra sina soldater dit och få tillgång till hela estniska fastlandet. Ett par dagar senare fick Sovjetunionen en tillgång till Lettland och skickade också 200 000 soldater till Litauen. (Küng, 2009: 3) Dessutom fick dessa tre länder nya regeringar som var utvalda för dessa länderna.

Inom bara ett par dagar var tre autonoma länder helt likviderade.

Under den sovjetiska ockupationen dödades människor eller dömdes till döden.

Medierna kontrollerades av staten och det var förbjudet att prata eller skriva om mord och folk hade ingen aning om situationen i landet.

1939 började massdeportationer till Sovjet Gulaglägren. Säkerhetspolisen kunde komma in när som helst och gripa någon inklusive kvinnor, barn, äldre människor och

sjuka. Under den första sovjetiska ockupationen 1940-1941 hade cirka 2 200 människor dödats i Estland och runt 38 000 baltiska medborgare deporterades till lägren. (Küng, 2009: 10)

1944 börjades den andra sovjetiska ockupationen och folk började fly från sina länder. De flesta av de estniska flyktingarna flydde till Sverige eller Finland medan letter och litauer valde Tyskland. Inte alla av dem kunde stanna i destinationslandet, eftersom en del av dem sändes tillbaka till sina hemländer. Enligt Küng (2009) fanns det cirka 25 000 ester, 5 000 letter och 400 litauer som var accepterad i Sverige. Flera tusen människor hade flytt till Sverige redan på 1800-talet från tyska förtryckare som bodde i Estland, Lettland och Litauen och från de ryska myndigheterna. (Loit, 1990: 199) Emellertid var de den största gruppen av flyktingar som Sverige accepterade och gav bostad till under det andra världskriget.

4.2. Syrien

Syrien lever i den värsta humanitära krisen i vår tid. Mer än 11 miljoner människor, vilket är mer än hälften av befolkningen i Syrien, har dödats eller tvingats att lämna landet. Många familjer försöker överleva kriget i Syrien eller hitta ett nytt hem i grannländerna. Andra tar stora risker och flyr till Europa för att finna frid och nya möjligheter. Under inbördeskriget har landet krävt tiotusentals liv, fördrivit miljoner och landets framtid är under frågan. (Pitrof, 2015)

Pitrof skriver också om Syrien som ett land med en historia av våldsamma konflikter och politisk instabilitet. Landet har styrts av andra länder. Det har varit under kontroll av Frankrike och Storbritannien tills det beviljade självständighet 1946. Men även efter det kom ingen fred. (Pitrof, 2015) Syrien var redan då delats in i olika muslimska, kristna och även judiska samhällen. Situationen förändrades även inte när Syrien blev ett självständigt land. Konflikterna fortsatte, eftersom olika grupper tävlade för kontroll.

Den största krisen började i mars 2011 med demonstrationer mot regeringen och var en del av den Arabiska våren. Det fanns protester mot Syriens presidents Bashar al-Assad's regering, vars styrkor svarade med våldsamma tillslag. I tillägg till pengar och armeer, anlände till Syrien många främlingslegionärer och legosoldater. Den

ursprungliga planen att demokratisera Syrien glömdes. Divisioner och olika åsikter gjorde politisk konflikt ännu värre. (Rodgers *et al*, 2016)

Under dessa fyra år har inbördeskriget mördat mer än 220 000 personer och hälften av dem anses vara civilbefolkning. Människor som lever i Syrien är livrädda, känner sig osäkra och tvekar om nästa dag är säkert för dem. (Rodgers *et al*, 2016) Många har förlorat sina hem och familjer och ser inget annat sätt att överleva konflikten. De försöker fly från landet.

Den syriska regeringen har uppskattat att befolkningen i Syrien kan vara 15-20 miljoner människor. Endast en liten del av dem är bosatt i Sverige. I Europa finns det två länder som har ett stort antal av syriska flyktingar – Sverige och Tyskland. Efter 2011 har antalet av asylsökande från Syrien ökat dramatiskt. Under andra hälften av 2014 väntade Migrationsverket ytterligare 45 000 – 65 000 syrier att ansöka asyl i Sverige. Efter det blev syrierna Sveriges snabbast växande invandrargrupp. (Jörum, 2015: 105-106)

Enligt Migrationsverket är de fem största länderna var asylsökare kommer ifrån Syrien, Irak, Iran, Afghanistan och Somalia. Tabell 1 visar antalet asylsökande under de senaste fem åren (2011-2015).

Tabell 1. Största antalet av asylsökande i Sverige mellan 2011-2015

Land	2011	2012	2013	2014	2015
Afghanistan	4122	4755	3011	3104	41564
Irak	1633	1322	1476	2666	20858
Iran	1120	1529	1172	997	4560
Somalia	3981	5644	3901	4831	5465
Syrien	640	7814	16317	30583	51338

Källa: Statistik om asylsökande 2000-2015, Migrationsverket 2016

Denna tabell visar tydligt att under ett år, från 2011 till 2012 har antalet av asylsökande från Syrien ökat 12 gånger. Alla andra länder (utom Afghanistan och Irak 2014-2015) har en mer eller mindre stabil statistik. Syrien däremot har gjort den största förändringen under fyra år om vi jämför den med Afghanistan eller Irak. Från 2011 till 2015 har antalet asylsökande ökat nästan 80 gånger.

5. Analysdelen

Analysdelen ger en bra överblick över flyktingsituationen i Sverige efter det andra världskriget och inbördeskriget i Syrien i 2011. Sverige som ett neutralt och attraktivt land för flyktingar med en enastående migrationspolitik har utvecklats sedan 1940-talet. Denna del kommer att förklara hur utveckling av flyktingpolitiken började på grund av baltiska flyktingar och vilka möjligheter har blivit samma eller blev bättre eller sämre för syriska flyktingar. Analysen kommer att undersöka hur Sverige hjälpte de baltiska länderna och Syrien att integrera i samhället bättre och se hur levnadsvillkoren har ändrats under nästan 70 år. I analysdelen kommer att förklaras bostad, arbetsmöjligheter, ekonomiskt stöd och övrigt. Det sista delen, övrigt, betyder att man ska få klart för sig två viktiga faktorer om man väljer ett land av destination. Det undersöker nödvändigheten av permanent uppehållstillstånd och situationen om man redan har några släktingar eller familj i Sverige.

Man bör komma ihåg att det är två fullständigt olika länder som ligger på olika kontinenter, har olika historia, religion och mentalitet. De har olika världsbilder. Det är två helt olika tidsperioder med olika ekonomiska möjligheter och alltså annorlunda förväntningar för stödet. Under dessa 70 år har utvecklats både Sveriges ekonomi och politik och levnadsvillkoren i landet har förändrats.

Analysen om det andra världskriget och början om migrationspolitiken är baserad på vetenskapliga artiklar, huvudsakligen på Mikael Byströms artikel "*When the State Stepped into the Arena*" och Nikolai Kaasiks rapport "*The Baltic Refugees in Sweden*". Vågen av syriska flyktingar är en av de största i Sveriges historia och webbsidan *migrationsverket.se* har samlat all nödvändig information om lagarna som är viktiga när man vill bo eller söka asyl och som gäller för alla flyktingar och asylsökande i Sverige, inklusive från Syrien. Den förklarar varje steg och varje handling av processen när man flyttar till Sverige. Syriska delen är också baserad på Emma Lundgren Jorum intervjustudie "Valet i vägen", som visar tankar av 22 syriska flyktingar som flydde till Sverige.

Sammanfattningen kommer att jämföra Sveriges flyktingpolitik angående de två olika länderna och tidsperioderna. Den ska visa vilka punkter har förblivit samma och hur

livet och integrationen av flyktingar ser ut nu i jämförelse med 1940-talet samt vilka aspekter har påverkat dessa förändringarna.

Baltiska flyktingar, 1939-1945

Efter det första världskriget och under 1930-talet fanns det ingen sådan sak som flyktingpolitik i Sverige. Det var svårt att överskrida gränser och staten tog minimalt ansvar för sociala och ekonomiska villkor för flyktingar. För ungefär tio år senare när det andra världskriget började stod Sverige inför en helt annan verklighet. En stor ström av Baltiska flyktingar kom att söka asyl i landet.

Det var tre vågor av ankomsten:

- 1) Augusti 1939
- 2) Juni 1941
- 3) Mitten av 1943 – september 1944

Den första och den andra handlade bara om ungefär 200 flyktingar medan den tredje var mycket större och det kom cirka 30 000 personer. (Matz, 2014: 436) Det var en ny erfarenhet för Sverige att ta hand om så många flyktingar som inte hade något stöd från sina hemländer. Bystöm (2014) skrev i sin artikel att det var en utmaning för svenskarna eftersom flyktingarna inte fick stöd från flyktingskommiteerna eller hemlandsorganisationerna. Sverige började acceptera statligt ansvar för flyktingar ganska tidigt och det utvecklades parallellt med välfärdsstaten. År efter år kunde Sverige känna en ekonomisk tillväxt medan de övriga nordiska länder bara försökte bygga upp sina krigshärjade ekonomier.

När de första flyktingarna anlände var de omedelbart placerade i olika läger. Alla utan undantag fick mat och blev placerat under medicinsk kontroll i karantänstationer där de var tvungna att tillbringa en eller två månader. (Kaasik, 1947: 2) Det var viktigt att säkra alla andra invånare i lägret eftersom några hade bott i primitiva förhållanden innan de kom till Sverige. Många hoppades att återvända till sitt ursprungsland, men Sverige tog emot dem med ett perspektiv att de skulle stanna kvar under en längre tid och försökte att hjälpa dem med integrationen. Det fanns ingen skillnad i sättet hur

man behandlade flyktingar. Alla beviljades samma ekonomiska och sociala rättigheter som svenska medborgare hade och man öppnade arbetsmarknaden för ester, letter och litauer. Dessutom fanns det ekonomiskt stöd för dem som inte hade möjlighet att försörja sig själva.

När den tredje vågen av flyktingar ankom fick de kläder, skydd och mat. Den enda sak som stannade kvar var framtiden av flyktingar. Sverige ville ge alla möjligheter att balterna känner sig säkra i det nya landet. Nästa steg var att ge dem uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Alla flyktingar som bodde i ett läger registrerades och var tvungna att fylla i ett formulär för att få svenskt pass. I början hade alla två pass – ett från sitt ursprungsland och ett svenskt. Senare förblev bara det svenska.

Den svenska regeringen var orolig för sina resurser. Myndigheterna hade ett avtal om att ge ett fast belopp per flykting för dessa hotell eller läger där flyktingarna stannade. Beloppet var följande:

Ensamstående vuxen: 5 kr/dag (3.50 kr för mat och 1.50 för boende)

Barn: mellan 2.50 – 3 kr/dag

(Andrae 2005, 140)

Andrae visar ingen åldersgräns, men han tillägger att på vissa ställen kunde stödet bli 5.75 kr/dag per vuxen och 3.75 kr/dag per barn. Det fanns också människor som jobbade på lägren eller hjälpte med lägrens administration. De kunde få mellan 75 och 150 kr/månad. Om man jobbade i köket eller gjorde tillfälligt arbete då fick de inte betalt. Det var frivilligt arbete. (Andrae 2005, 140)

Tiden gick och det blev allt svårare att utstå livet i lägren eftersom människor var som isolerade och det största problemet var att hitta aktivitet. Sverige önskade bli av med problemet och det viktigaste målet av flyktingpolitiken blev avveckling av lägren. Det betyder att de måste börja livet på sitt eget hand med eget boende och jobb.

Karaktäristisk för flyktingpolitiken var individualitet och jämlikhet och Sverige strävade efter det. Arbetsförmedlingen började besöka lägren för att garantera jobbet till flyktingar. (Kaasik, 1947: 2-4) De gjorde en ansträngning att hjälpa flyktingar så att de kunde hitta ett lämpligt arbete. Innan man började arbeta utrustade myndigheterna flyktingar med arbetskläder och en klumpsumma för deras uppehälle

tills den första lönen. Som man redan har nämnt var alla erbjudanden och möjligheter precis samma som svenska medborgare hade. Det gällde även lönerna. Samarbete av svenska myndigheter och organisationer gjorde en bra bas för integration. Enligt Kaasik (1947) hade 70% av alla baltiska flyktingar hittat ett jobb och blev integrerade i det nationella arbetssystemet. Det var mer än i något annat europeiskt land.

Syriska flyktingar, 2011-2016

Jörum (2015) skrev i sin rapport att en man hade hört från sina syskon som hade tidigare bott i Sverige att "man kan klara sig på det ekonomiska stödet" som syriska flyktingar får. Det är mycket viktigt att få tillräcklig ekonomisk hjälp. Då har man trygghet och fred för att man kan komma igång i det nya landet.

Sverige är känt för att erbjuda permanent uppehållstillstånd till flyktingar. Det skandinaviska landet har fått ett rykte bland många länder som en välkomnande himmel. (Westin, 2006) Nedan påpekas en av de viktigaste orsakerna varför människor är så desperata att komma och söka asyl i Sverige.

Sverige erbjuder starka sociala förmåner för flyktingar. När asylsökande anländer till Sverige erbjöds dem akut boende innan de flyttar till tillfälliga bostäder. De som får hjälp med logi har också tillgång till gratis lektioner i svenska för invandrare. Det hjälper människor en hel del att integrera med ett helt annat samhälle.

Förändringar i Sveriges lag om invandring har gjorts under de senaste årtiondena. Under 2009 reformerades det att skapa en arbetsgivare relaterade invandringssystemet och gjorde introduction till en arbetsmarknads struktur. Under två år efter att arbetstillstånd har utfärdats kan svenska myndigheter inte ändra villkoren för anställning. Dessutom har även ansökningsprocessen ändrats. Nu har de som vägrats att se över sin ansökan för första gången en chans att skicka den in för andra gången. Integrationspolitiken och migrationspolitiken har separerats. 1997 separerades de till två olika myndigheter. Invandringsdelen är under Justitieministeriet medan integrationspolitiken hör till Arbetsmarknadsdepartementet.

Men inte bara den humana inställningen lockar flyktingar från Mellanöstern och Afrika till att flytta till Sverige. Fler sociala förmåner såsom bra ekonomiskt stöd är mycket vanligt i Sverige. Enligt Migrationsverket finns det två kategorier av ersättning som flyktingar får.

Informationen om ekonomiskt stöd härstammar från den andra delen av år 2015 men för år 2016 har alla dagersättningar blivit precis samma. Varje dagersättning visas också i euro.

1. Dagersättningen per plats där fri mat ingår:

- Ensamstående vuxen: 24 kr/dag (2.60 euro/dag)
- Vuxen som delar hushållskostnader: 19 kr/dag per person (2 euro/dag)
- Barn t.o.m. 17 år: 12 kr/dag (1.30 euro/dag)

(Ekonomiskt stöd 2015)

2. Dagersättningen per plats där fri mat inte ingår:

- Ensamstående vuxen: 71 kr/dag (7.60 euro/dag)
- Vuxen som delar hushållskostnader: 61 kr/dag per person (6.60 euro/dag)
- Barn 0-3 år: 37 kr/dag (4 euro/dag)
- Barn 4-10 år: 43 kr/dag (4.60 euro/dag)
- Barn 11-17 år: 50 kr/dag (5.40 euro/dag)

(Ekonomiskt stöd 2015)

Webbplatsen noterar att dagersättningen också kan räcka till kläder, skor, medicin, tandvård, andra dagligvaror och fritidsaktiviteter. (Ekonomiskt stöd 2015)

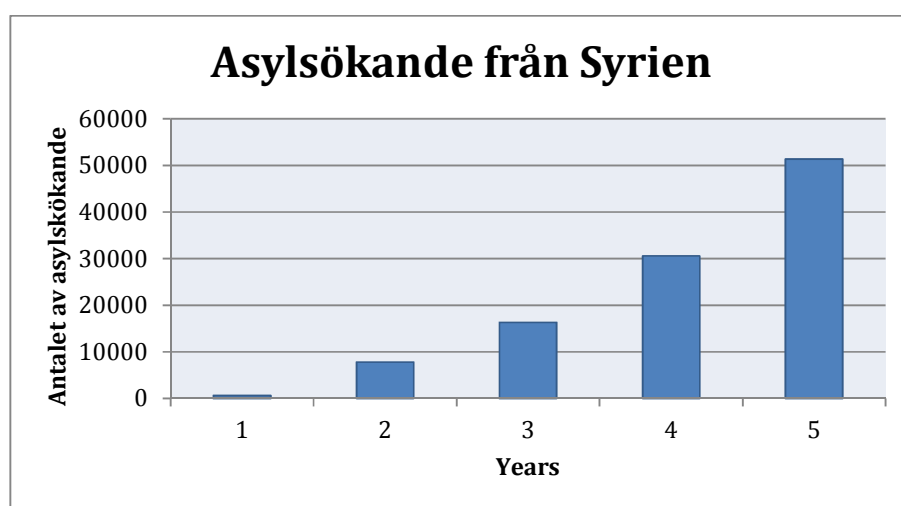
De senaste åren visar att Syrien har varit nummer ett land i Sverige varifrån människor söker asyl. Det syriska inbördeskriget tvingar Syriens medborgare att lämna landet och den bästa plats där de hittar ett skydd är Sverige.

2013 har Migrationsverket beslutat att ge permanent uppehållstillstånd till alla syrier som kommer till Sverige. Denna lag gäller bara för syriska flyktingar. Sverige är ensamt i EU om denna politik. (Danielsson, 2013) Om man jämför med övriga EU-länder ger de ofta tidsbegränsning på bara ett år. I Sverige kan man stanna för alltid och även ta hit sina familjer. Det gäller både för dem som just har kommit till Sverige och för dem som redan har tillfälliga uppehållstillstånd.

Före 2013 beslutade Migrationsverket att ge bara treåriga uppehållstillstånd men situationen i Syrien har förvärrat och mer och mer syriska flyktingar vill lämna sitt hemland. När man antog lagen om permanent uppehållstillstånd kunde nästan 8 000 syrier som stannade i Sverige få permanent uppehållstillstånd. (Danielsson, 2013) Med permanent uppehållstillstånd har man rätt att bo, arbeta och leva på samma villkor som alla andra invånare i Sverige. Dessutom kan man resa in i och ut ur landet, men man måste ha med sig ett giltigt pass för att komma tillbaka. (Migrationsverket, 2015)

Det är den viktigaste och dominerande faktorn varför syriska flyktingar sökt asyl i just Sverige. Det är också landet som ger medborgarskap snabbast och lättast. En av Jörums intervjuerade sa att om man kommer till Europa är det ett sätt att börja om. (Jorum, 2015:37-38) Livet är lugnare och tystare om man vet att man kan stanna. Man kan ge bättre framtid till sina barn.

Figur 1. Antalet asylsökande från Syrien under år 2011-2015

Källa: Statistik om asylsökande 2000-2015, Migrationsverket 2016

Statistiska uppgifter på Figur 1 bevisar att permanent uppehållstillstånd höjde märkbart antalet av asylsökande från Syrien efter år 2013. Det var året när man beslutade att ge det till alla syriska flyktingar. Många förstod att det var en chans för en bättre och säkrare framtid för familj och barn.

Med tanke på det stora antalet syrier som redan fått skydd i Sverige under tidigare år eller årtionden, är det inte förvånande att allt fler människor försöker att söka asyl i

samma land. Sverige hade tidigare erbjudit uppehållstillstånd till familjemedlemmar vars män, fruar, föräldrar, barn redan beviljats asyl.

Många människor vill söka asyl i landet där de redan har släktingar eller kompisar. Men Jörum skrev i sina studier att flera, som redan hade hört om livet i Sverige från sina nära, tänkte ändå att söka asyl i ett annat land än Sverige. Verkligen visste de inte om det finns chanser att få ett permanent uppehållstillstånd i de andra staterna och bestämde sig att komma till Sverige där det är tillåtet för varje syrisk person.

Varje syrisk flykting innan han eller hon kommer till Sverige, har vissa förväntningar och tankar om destinationslandet, i vårt fall Sverige. Vanligtvis förändras den bild om Sverige man hade innan man kom. Det beror också på människor. Några av dem har gjort en hel del forskning om Sverige, andra vet ingenting. Den mest förvirrande tanke enligt Jörum är att människor förväntar sig att få en bil, ett hus och en lön. (Jörum 2015: 42) Verkligheten är faktiskt annorlunda.

Många syrier kommer i hopp att ge en bättre framtid för sina familjer. Då är det viktiga mer praktiska aspekter som en bostad, möjlighet att hitta ett jobb, lära sig språket och gå i skolan. Fastän andra aspekter som demokrati i landet, god ekonomi och tolerans för andra kulturer och religioner är inte mindre viktiga för en flykting för att känna sig trygg.

Om man tänker om boende eller arbete, då är Migrationsverket en plats som kan hjälpa. Redan man väntar på beslut att få permanent uppehållstillstånd, kan Migrationsverket erbjuda bostad och även betalar för det om man har inga pengar. Det är naturligtvis möjligt att stanna hos sina släktingar eller familj. Man kan även arbeta under tiden när man är fortfarande asylsökande. För detta bör man bara visa upp beviset att man har undantag att ha arbetstillstånd. (Boende, Arbete 2016)

5.1. Sammanfattande diskussion

Syftet med denna uppsats är att se på och jämföra utveckling av invandringpolitiken i Sverige efter det andra världskriget och under inbördeskriget i Syrien sedan 2011. Jag har valt att analysera de baltiska länderna och Syrien eftersom i början av 1900-talet fanns det inte så många flyktingar i Sverige och invandringpolitiken var någonting ny för detta land. När människor från Estland, Lettland och Litauen började fly från sovjetregimen, såg de utvägen i Sverige som hade blivit neutralt under hela kriget. Sverige måste börja ta hand om ett stort antal flyktingar utan inga lagar och tidigare erfarenhet. Den andra delen är vald därför att under de senaste åren har Syrien varit nummer ett land varifrån flyktingar har kommit till Sverige och antalet växer fortfarande. Denna uppsats jämför vilka sociala och ekonomiska möjligheter hade flyktingarna hade i mitten av 1900-talet och i början av 2000-talet, vilka nya lagar som gäller för syrier och varför det är attraktivt att söka asyl i Sverige.

Analysen är jämförande. Resultaten baseras på några artiklar och webbsidan migrationsverket.se.

Analysen visar att under 70 år har några saker förändrats men inte blivit bättre eller sämre. Under dessa år har mycket gjorts och förändrats i Sveriges flyktingpolitik.

Man har mer fixerade lagar och Sverige har mer praktik med flyktingar från hela världen. Olika flyktingar har satt sina spår i hur lagarna har kommit till.

När de första baltiska flyktingarna kom till Sverige var det klart att de kommer att stanna och inte återvända till sitt hemland. Samma sak gäller alla syriska asylsökare från år 2013 och de kan få ett permanent uppehållstillstånd. Syrierna är den enda nation som har denna preferens. Om man kommer till ett annat land och vet exakt att man kan stanna ger det mer säkerhet om man tänker på framtiden. Både i de baltiska länderna och Syrien var och är situationen svår. Människor led och lider av förtryck, den politiska och ekonomiska situationen var och är instabil och man var och är rädd för att varje ögonblick kan man sändas till ett annat land eller att ens hem är i fara.

Antalet av flyktingar är naturligtvis helt annorlunda. Nu bör man också förstå att det finns tusentals andra flyktingar från andra länder, medan i mitten av 1900-talet kom flyktingar framför allt från de tre baltiska länderna och antalet av dem var ungefär 30 000 människor. Nu, bara under år 2015 hade Sverige tagit emot 162 877 ansökningar

om asyl, 51 338 var från Syrien. (Inkomna ansökningar 2015) Det är en stor skillnad och det är orättvist att vänta samma bra och effektiva resultater av Sverige som det var efter det andra världskriget när mer än hälften av lägerna hittade sin egen bostad och eget jobb i några månader. Det var tiden när Sverige var ekonomiskt instabilt och inte hade möjlighet att garantera flyktingarna stöd. Landet var orienterat så att flyktingarna börja arbeta och hjälpa sig själv med detta. Nu har Sverige en bra ekonomi och tillräckligt med resurser för att understödja flyktingar från andra länder och deras familjer. Det låter bra men det kan leda till situationen där flyktingarna känner sig bekväma med stödet och inte alls vill arbeta. Som man ser från Jörums (2015) intervjuer är det svårare att hitta jobb om man har ett utländskt namn. Orsaken till svårighet att hitta jobb kan också vara dåligt rykte av flyktingar, nuförtiden särskilt av människor med arabiska rötter.

Vi kan inte säga att dagens flyktingar har bättre eller sämre möjligheter än de som baltiska människor hade på 1940-talet. Det finns ingen sådan gräns om bättre eller sämre liv. Människors förväntningar och livskvalitet är annorlunda och de har förändrats i 70 år. Sverige försöker att förbättra situationen med nya lagar, men det som är synbart annorlunda är attityden av svenska medborgare. När det kom människor från grannländerna efter det andra världskriget och processen med integreringen av flyktingarna gick mycket smidigt, då nu under 2000-talet är antalet av människor som vill söka asyl i Sverige mycket stor och det är omöjligt att ta hand om de alla.

Samma rättigheter om permanent uppehållstillstånd har gällt både för de baltiska och nu för de syriska flyktingarna. Eftersom det var och är farligt att återvända till hemlandet under båda krig så visar permanent uppehållstillstånd flyktingarna att de är välkomna och behöver inte oroa sig för sin framtid och det faktum att de kan sändas tillbaka. En säker känsla ger en bättre bas för att slå sig ner.

Om under det andra världskriget var kunskaper om möjligheterna i andra länder begränsade, då syriska flyktingar kan få information från sina släktingar och familj eller via media och Internet. Efter det som de hör eller läser kan de utveckla tankar om europeiskt liv samt hitta information om asylprocessen och få en bra överblick och tips om Sverige. Fast människor har sådana möjligheter visar Jörums rapport (2015) att mindre än hälften använder det och har tidigare kunskaper. Vanligtvis vill människor i krigssituationen flytta från sitt land så fort som möjligt och allt de vet är att man kan stanna i Sverige och få permanent uppehållstillstånd och barn kan gå till

skolan och lära sig språket. Slutligen kan vi säga att Sverige försöker varje år att erbjuda bättre möjligheter till sina flyktingar och hade inte blivit sämre. Dett visar också antalet av flyktingar som har bara vuxit. Den andra sak är hur svenska medborgare känner om detta.

Denna uppsats är koncentrerad mer på hur flyktingpolitiken, systemet av ekonomiskt stöd och arbetsmöjligheterna har bildats. Även om temat om flyktingar är ganska populärt i media, är det brist om vetenskapliga artiklar. Man kan säga att på vetenskaplig sida är temat ganska nytt. Detta arbete innebär också några framtida forskningsfrågor som jämförande studier om varför man också väljer Tyskland som sitt destinationsland. Även under det andra världskriget flydde många från Baltikum till Tyskland och detta land är fortfarande attraktivt bland syriska flyktingar och inte bara bland dem. Andra teman kan bli kopplade till integrationen eller sociala nätverk i livet av flyktingar. Det första kan förklara till exempel hur flyktingarna får tag i bostad och det andra kan analysera djupare vilken betydelse sociala nätverk har för fortsatt integration. Det finns också möjlighet att analysera hur svenska medborgare visar situationen om flyktingar och hur har det förändrats under tidsperioderna.

III. Litteraturförteckning

1. Andrae, C.G., 1930 & Gustav Adolfs akademien 2005, *Rootsi ja suur põgenemine Eestist 1943-1944*, Gustav Adolfs akad, Uppsala.
2. Asylsökande Som Får Permanent Uppehållstillstånd - Migrationsverket. *Migrationsverket.se*. N.p., 2015. Web, <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Efter-beslut/Om-du-far-stanna/Permanent-uppehallstillstand.html> [läst 17.04.2016]
3. Boende, Arbeta – Migrationsverket. *Migrationsverket.se* N.p., 2016 Web <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Medan-du-vantar/Arbeta-och-praktisera.html> [läst 27.05.2016]
4. Byström, M., Historiskainstitutionen, Humanistisk-samhällsvetenskapligavetenskapsområdet, Uppsala universitet&Historisk-filosofiskafakulteten 2014, "When the State Stepped into the Arena: The Swedish Welfare State, Refugees and Immigrants 1930s–50s", *Journal of Contemporary History*, vol. 49, no. 3, pp. 599-621
5. Clarke, Peter. 2015 "What is a Political Refugee?" Legal Match. <http://www.legalmatch.com/law-library/article/what-is-a-political-refugee.html> [läst 06.01.2016]
6. Danielsson, Anders. "Alla Syrier Får Permanent Uppehållstillstånd - Nyheter (Ekot)". *Sverigesradio.se*. N.p., 2013. Web, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5634316> [läst 15.03.2016]
7. Edwards, Adrian (2015, August 27). *UNHCR viewpoint: 'Refugee' or 'migrant' - Which is right?* UNHCR News, <http://www.unhcr.org/55df0e556.html> [läst 04.01.2016]
8. Ekonomiskt stöd – Migrationsverket. *Migrationsverket.se*. N.p., 2015. Web, <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Medan-du-vantar/Ekonomiskt-stod.html> [läst 18.04.2016]
9. Filmer om att söka asyl i Sverige – Migrationsverket. *Migratinsverket.se*. N.p., 2016. Web, <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Filmer-om-asylprocessen.html> [läst 13.04.2016]

10. Frohnert, P 1956 & Byström, M., 1963 2013, *Reaching a state of hope: refugees, immigrants and the Swedish welfare state, 1930-2000*, Nordic Academic Press, Lund.
11. Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees. 1979 January UNHCR, Geneva 1992.
12. Inkomna ansökningar om asyl, 2015. Migrationsverket.se. N.p., 2016
<http://www.migrationsverket.se/download/18.7c00d8e6143101d166d1aab/1451894593595/Inkomna+ansökningar+om+asyl+2015+-+Applications+for+asylum+received+2015.pdf> [läst 24.05.2016]
13. Jörum, E.L. 2015, "Repression across borders: homeland response to anti-regime mobilization among Syrians in Sweden", *Diaspora Studies*, vol. 8, no. 2, pp. 104-119.
14. Kaasik, Nikolai. 1990-1950 "The Baltic refugees in Sweden: a successful experiment: experiences of the Swedish refugee policy" Stockholm 1947
15. Küng, A., 1945-2002, Ehrenkrona, C.H., 1986 & Jarl Hjalmarson stiftelsen 2009, *"Communism in the Baltic states"*, Jarl Hjalmarson Foundation, Stockholm.
16. Loit, A. 1990, *Baltic Refugees of the 1905 Revolution in Sweden*, Stockholm, pp. 199-212.
17. Lundberg Lithman, E., 1945, Sverige. Arbetsmarknadsdepartementet & Svenska institutet 1987, *Immigration and immigrant policy in Sweden*, Swedish Institute [Svenska institutet] in coop. with the Swedish Ministry of Labour [Arbetsmarknadsdep.], Stockholm.
18. Lundborg, P., Institutet för social forskning (SOFI), Stockholmsuniversitet & Samhällsvetenskapliga fakulteten 2013, "Refugees' Employment Integration in Sweden: Cultural Distance and Labor Market Performance", *Review of International Economics*, vol. 21, no. 2, pp. 219-232.
19. Matz, J., Humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Uppsala universitet & Centrum för rysslandsstudier 2015;2014;, "Soviet Refugees to Sweden 1941-1947 and the Raoul Wallenberg Case", *Journal of Baltic Studies*, vol. 46, no. 4, pp. 435-23.
20. OAU Convention. Organization of African Unity (OAU), *Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa ("OAU*

- Convention*"), 10 September 1969, 1001 U.N.T.S. 45
<http://www.unhcr.org/45dc1a682.html> [läst 16.01.2016]
21. Olsson, Sven E., 1950 1990, *Social policy and welfare state in Sweden*, 2., enl. edn, Arkiv, Lund.
 22. Ordförklaringar. *Migrationsverket.se*. N.p., 2016
<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Ordforklaringar.html>
 [läst 02.03.2016]
 23. Parusel, Bernd. Sweden. Focus Migration. 2009. <http://focus-migration.hwwi.de/Sweden.6245.0.html?&L=1> [läst 04.01.2016]
 24. Pitrof, A. 2015, "Too many cooks in the kitchen: examining the major obstacles to achieving peace in Syria's civil war", *Pepperdine Dispute Resolution Law Journal*, vol. 15, no. 1, pp. 157.
 25. Purs, A. 2012, *Baltic facades: Estonia, Latvia and Lithuania since 1945*, Reaktion, London.
 26. Rodgers, L., Gritten D., Offer J. and Asare P. "Syria: the story of the conflict" BBC News. Den 11 Mars 2016. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-26116868> [läst 16.04.2016]
 27. Statistik om asylsökande 2000-2015 – Migrationsverket. *Migrationsverket.se*. N.p., 2016. Web,
<http://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac3871598615/1460638604545/Asylsökande+2000-2015+samtliga+medborgarskap.pdf> [läst 24.03.2016]
 28. Statistik. *Migrationsverket.se*. N.p., 2016
<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html> [läst 17.04.2016]
 29. Uppdrag. *Migrationsverket.se*. N.p., 2016
<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Vart-uppdrag.html> [läst 16.05.2016]
 30. Westin, Charles. "Sweden: Restrictive Immigration Policy And Multiculturalism". *migrationpolicy.org*. N.p., 2006. Web,
<http://www.migrationpolicy.org/article/sweden-restrictive-immigration-policy-and-multiculturalism> [läst 05.01.2016]
 31. Whittaker, D.J., 1925 2006, *Asylum seekers and refugees in the contemporary world*, Routledge, London

IV. Resüme

Käesoleva bakalaureusetöö teemaks on “Rootsi pagulaspoliitika võrdlus Teise maailmasõja ja Süüria kodusõja ajal”. Juba eelmisest sajandist peale on Rootsi olnud atraktiivne riik pagulaste jaoks üle kogu maailma. Rootsi oli Teise maailmasõja ajal olnud neutraalne riik ning seni suurim hulk pagulasi saabus sinna just 1940-ndate aastate jooksul Eestist, Lätist ja Leedust. Ka tänapäeval on Rootsi olnud riigiks, kuhu pagulased nii Aafrikast kui Aasiast suunduvad. Süüriast, mis 2011. aastast kannatab kodusõja all, on viimase paari aasta jooksul tulnud Rootsi kõige rohkem pagulasi. Sellest tulenevalt põhineb antud töö kahel suurimal pagulaskriisil Rootsis. Ühte peetakse kui pagulaspoliitika moodustumise alguseks ning teist kui suurimat pagulaskriisi Rootsi ajaloos. Mõlema vahele jääb umbes 70 aastat ning seetõttu on väärtused ja võimalused veidi muutunud. Analüüsiosa püüab selgusele jõuda, mida pakus Rootsi pärast Teist maailmasõda Balti põgenikele ning kuivõrd on need võimalused muutunud Süüria põgenike jaoks 21. sajandil? Põhitähelepanu alla jäävad põgenikele pakutav töö, elamispind, majanduslik toetus ning muud tegurid nagu alaline elamisluba ning perekond või sugulased, kes juba varasemalt on Rootsi elama läinud.

Teooriaosas selgitatakse mõisteid ‘pagulane’ ja ‘varjupaigataotleja’. Kuna antud tööd põimuvad need kaks mõistet, on tähtis aru saada, mida üks või teine tähendab ning mis on nende vahe. Järgmine osa kirjeldab, kuidas pagulaspoliitika ja heaoluriik on kujunenud. Seejärel tuleb kokkuvõttev ülevaade poliitilisest situatsioonist nii Balti riikides pärast Teist maailmasõda ning selle ajal, samuti Süüria kodusõja algusest 2011. aastal.

Viimane osa on võrdlev analüüs ning see kirjeldab, millised võimalused pakkus Rootsi riik pagulastele 1940-ndatel aastatel Baltiriikide näitel ning kuivõrd on need muutunud aastatel 2011 kuni 2015 Süüria näitel. Analüüs põhineb teaduslikel artiklidel ning Rootsi migratiooniameti veebilehel *migrationsverket.se*.

Tulemused näitasid, et võimalused, mida Rootsi riik põgenikele pakub on olnud suhteliselt samad nii eelmisel sajandil kui ka nüüd. Põgenikud saavad nii rahalist toetust kui ka abi elukoha ja töö otsingutel. Peamine faktor, mis mõjutab 2013. aastast just Süüria põgenike hulgalist sissevoolu Rootsi, on alalise eluloo saamine. Selline

eelis on viimaste aastate jooksul olnud vaid Süüria kodanikel. Pärast Teist maailmasõda oli põgenike hulk Rootsis võrreldes 21. sajandiga väiksem ning alalise eluloo andmine oli tookord iseenesestmõistetav ning seda said kõik Balti riikidest tulnud põgenikud.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Rootsi on püüdnud ajaga võimalusi ning toetusi, mida põgenikele pakutakse, parandada. Seda näitab ka iga-aastane põgenike juurdekasv. Samas on ka sellel omad pahupooled ning liiga suur põgenike hulk tekitab pahameelt ühiskonnas. Seda võib vaadelda aga kui tulevast teadusuuringu teemat.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Aljona Lindsalu,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose “Jämförelse av svensk flyktingpolitik under det andra världskriget och Syriens inbördeskrig”

mille juhendaja on Helen Sooväli-Sepping

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 07. Juuni 2016

Aljona Lindsalu